

Binnen Partners voor Jeugd (PvJ) heeft systemisch werken zijn intrede gedaan. In een serie van drie artikelen wordt belicht wat dit behelst. Deel 1: de training tot systemisch begeleider. Deel 3: de praktijk in een gezin.

DIT IS DEEL 2, VANUIT DE ORGANISATIE OVER 'LEVEN MET TWEE FAMILIES'.

LEVEN MET TWEE FAMILIES

Erkenning en respect voor alle partijen

Een kind dat bij pleeg- of gezinshuisouders wordt ondergebracht, komt niet uit het niets. Het heeft ouders en andere familie en dat blijft zo, wat er ook is gebeurd. Er komen pleeg- of gezinshuisouders bij, evenals hun netwerk. Vanuit de systemische visie betekent dit dat er plaats is en moet zijn voor álle bij het kind betrokken partijen.

De focus van het project 'Leven met twee families' is het verbeteren en bevorderen van de samenwerking tussen ouders, pleegouders, pleegzorgwerkers en jeugdzorgwerkers. De titel beschrijft wat het effect moet zijn van deze samenwerking: dat een kind mag ervaren dat hij in beide families mag leven. Ook al woont hij niet meer bij zijn ouders, het is voor een kind heel belangrijk om op de een of andere manier contact met zijn familie te houden. Daar liggen zijn wortels en zonder wortels kun je niet groeien. Vanuit de visie 'Leven met twee families', werken ouders, pleegouders, jeugdzorgwerkers, pleegzorgwerkers en gedragswetenschappers samen vanuit een systeemgerichte blik en houding in het belang van het kind. In deze zienswijze erkennen alle partijen de plek van de ander en de verbinding die

ieder heeft met het kind. Iedereen mag er zijn. Daar wordt letterlijk en figuurlijk ruimte voor gemaakt. Op deze manier werken betrokkenen vanuit een basis die rust op vertrouwen en samenwerking.

Respect

Dat lijkt misschien logisch maar dat is het in de praktijk van de jeugdzorg niet altijd. Ronald Eckringa, clustermanager team Midden van William Schrikker Gezinsvormen (WSGV), introduceerde deze manier van denken en werken binnen WSGV en William Schrikker Jeugdbescherming en Jeugdreclassering (WSS JB&JR), twee werkmaatschappijen van Partners voor Jeugd (PvJ). Hij had bij Entrea Lindenhout, een collega-pleegzorgaanbieder, de kunst afgekeken. "Goeie samenwerking tussen iedereen rond een uithuis-

geplaatst kind klinkt voor de hand liggend maar blijkt vaak lastig. Alle betrokkenen hebben eigen belangen en die kunnen met elkaar botsen. Om te beginnen gebeurt een uithuisplaatsing vaak in het gedwongen kader, dat geeft al spanningen. Door systemisch werken toe te passen kun je recht doen aan het kind en diens ouders, want iemand die systemisch werkt, kijkt naar alle partijen met respect voor ieders rol.”

‘De essentie is werken met oog voor de mens’

Momenteel worden medewerkers van WSGV getraind in het systemisch werken om dit binnen hun dagelijks werk in de praktijk toe te passen. Projectleider Helen Snel en directeur WSGV Hugo van de Kamp, hopen dat het uiteindelijk voor alle medewerkers een tweede natuur wordt om zonder oordeel, op zoek te gaan naar samenwerking en verbinding: “Het draait om erkenning. Om wat is geweest en wat het gaat worden. Essentieel is: stel je oordeel uit. Dan komen vaak verrassende dingen naar voren. Veel professionals zeggen: wow, het doet echt iets. Vooral ook rustig de tijd nemen om te komen tot een plan, heeft effect.”

Onderliggende relaties

Systemisch werken is niet lineair. Volgens deze zien- en zijswijze staat alles met elkaar in verbinding, de ene reactie heeft een volgende handeling of reactie tot gevolg. Bij uithuisgeplaatste kinderen gaat het erom te kijken naar alle onderliggende relaties, ook naar die eventueel uit beeld zijn geraakt. Indien verbroken, is het de bedoeling te proberen het contact met ouders of familie te herstellen. “Al ligt het perspectief van het kind bij het pleeggezin, het is belangrijk dat familie ook een plek krijgt. En dan niet door middel van een fotootje één keer per jaar, maar vanuit gedeeld opvoederschap, in zo goed mogelijke samenwerking met de ouders. Wil je goed in het belang van het kind kunnen werken, moet je alle partijen van het begin af aan betrekken. We willen ook duidelijk aangeven richting

de pleegouders dat het belangrijk is om de ouders de rol te geven die ze nou eenmaal in het leven van hun kinderen hebben”, aldus Hugo van de Kamp.

Identiteit

Helen Snel vult aan: “Het is voor ieder mens nodig om te weten waar je vandaan komt. Verbondenheid met je achtergrond is nodig voor de ontwikkeling van de eigen identiteit. Voor een uithuisgeplaatst kind is het ook van groot belang om te kunnen ervaren: ik hoef niet te kiezen, ik mag van beiden houden.”

Ronald Eckringa: “Ouders blijven altijd ouders van de kinderen. Iets soortgelijks geldt uiteraard ook voor pleegouders: al gaan pleegkinderen uiteindelijk het

huis uit, pleegouders worden daarmee niet ex-pleegouders. Deze relaties, al dan niet via bloedbanden, blijven hoe dan ook bestaan. Dat mag, en dat is mooi.” Op de professionals van WSGV en WSS JB&JR wordt dagelijks veel appèl gedaan. De veiligheid van het kind is in het geding, een crisisaanmelding, er is niet direct een passende plek. “We zijn binnen deze organisatie gewend om direct te reageren. Als je een duurzame oplossing voor een kind wil bieden, is meer bewustzijn nodig. Systemisch werken, kijken en denken vanuit het totaalplaatje, zorgt daarvoor”, aldus Helen en Ronald.

Drie sporen

De implementatie van ‘Leven met twee families’ binnen WSGV vindt plaats via drie sporen. Spoor 1:

deskundigheidsbevordering van pleegzorgwerkers en gedragswetenschappers via een externe training in systemisch werken. De overige medewerkers, management en staf, via een per doelgroep toegesneden workshop. Spoor 2: het borgen van de systemische visie in het zorgbeleid en in de primaire processen en werkwijzen. En tot slot spoor 3: HRM. Via het aannamebeleid voor personeel, zodat nieuwe medewerkers worden aangetrokken die de systemische zien- en zijnswijze willen toepassen en onderschrijven.

Nadere informatie: Hugo van de Kamp (Directeur William Schrikker Gezinsvormen, hvdkamp@wsgv.nl) of Helen Snel (projectleider Leven met twee Families, hsnel@wsgv.nl).